

De «SEMSE»
kroniek

Een uitgave van de heemkring "de Semse"

Heemkundige Kring

" DE SEMSE "

vereniging zonder winstgevend doel

opgericht in 1985

identificatienummer 23403/86

Koninklijke bibliotheek/Wettelijk Depot : nr 7982

Zetel: Schranshoeve Stijn Streuvelslaan 92/1 1980 Zemst (Epegem)

Secretariaat: Vredelaan 48 1982 Zemst (Weerde).

Internet - <http://sems.home.ml.org>

E-mail: Theo.Putseys@skynet.be

Lidmaatschapsbijdrage 350 of 600 bfr
of
Een vrijwillige bijdrage geeft recht op:

* Verzending van 4 tijdschriften

* Twaalf nieuwsbrieven

* Gratis toegang tot voordrachten

en tentoonstellingen

* Tussenkost bij uitstappen

Bent u reeds lid van de heemkundige kring "*de Semse*", beste dank.
Bent u nog geen lid, overtuig u dan van onze werking en doe vandaag nog uw
storting op **nummer: 001-2183660-72**

Colofon

« De Semse » Kroniek
Drie maandelijks tijdschrift

14de jaargang - nr 2 - juni 1998

Bestuur :

Mannaerts Alfons
Floridor Gustaaf
Vanderbeken Colette
De Blander Walter
Deboeck Elisa
Boschmans André
De Broeck Roger
Stas Nanou
Tuyaerts Dominique
Vermeulen Marie-Louise
Vandermeiren André
Van Relegem Louis

Redactie en coördinatie

De Blander Walter
Vanderbeken Colette
Tuyaerts Dominique

Fotografie

Fons Mannaerts

Inhoud :

- Herinneringen
- Grafzerken
- Een cocktail van volkskunde
- Op zoek naar de naam LEVRIER
- Drie documenten betreffende WO I en gemeenten van de fusie Zemst
- « De Cleyne Semse »
- Wouw in Noordwest-Brabant
- In memoriam
- Pers

Voorwoord

Mei is nog maar net voorbij en toch zitten wij nog met een ei...

Niet het ei van Columbus maar het ei van de Semse. Laat 'den belleman' het aankondigen, ontkurk de champagne, roep het in alle straten en schreeuw het van de daken ...

Wij hebben het genoeg u de geboorte aan te kondigen van « de Cleyne Semse ». Vanaf dit trimester zal tante Domino de jeugdige Zemstenaars aanmoedigen om creatief in hun pen of PC te kruipen. De journalisten in spe opgelet ; laat zien wat je kan, toon het aan iedereen maar vooral aan « de Cleyne Semse », want jullie schrijfsels worden door iedereen gelezen en goedgekeurd. En wat belangrijker is ; jullie kunnen er prijzen mee winnen. Doen dus ! !

Wie dit keer meer dan ooit een pluim verdient is onze voorzitter Fons Mannaerts. Niet omdat hij onze voorzitter is maar omdat hij het in z'n eentje heeft klaargespeeld een viertal grafzerken in de parochiekerk van Epegem een nieuwe 'look' te geven. Met borstel en penseel heeft hij de letters herwerkt en bewerkt tot ze opnieuw leesbaar en genietbaar werden. Je moet het geduld maar hebben.

Mogen we ook al even vooruit kijken ? !

Op dit moment worden de leerlingen van alle 5de en 6de studiejaren uit de fusie Zemst onderwezen over « de boerenkrijg ». Daarna worden ze aangespoord om een kunstwerkje te maken dat tijdens onze tentoonstelling over « de boerenkrijg » in september geëxposeerd zal worden. We hopen op een massale belangstelling van pers en publiek.

Dit gezegd zijnde hopen we dat ons humeur recht evenredig zal lopen met de zon, en dat de zon fulltime actief zal zijn deze lente en zomer. Anders zijn we mooi gezien.

Dominique Tuyaerts
Redactie

Herinneringen !

Colette Vanderbeken
Juni '98

Wanneer in de Winter de sneeuw als zachte dons naar beneden komt dwarrelen, alsof het pluimtjes waren, dan zongen we :

*En Dezeke schudt zijn beddeke uit,
En laat de pluimkens vliegen.*

Dit gebruik is niet nieuw maar zo oud als de straat, het is zo oud als het Vlaamse volk zelf. Het zou van oud-Germaanse oorsprong zijn. Vrouw Holda was een oud-Germaanse godheid. Toen zong men: Een vrouw Holda schudt haar beddeken uit
En laat de pluimkens vliegen.

Het is een oud volksgebruik de gangen, de vloeren met wit zand te bestrooien. Hoe verder men in het verleden terug gaat, hoe meer dit gebruik op de voorgrond treed. Bij oud-Germaanse voorouders was het strooien van wit zand een gewoonte waar niemand zich mocht aan onttrekken. Rond de tijd van Pasen moest er gekuist worden en het strooien van wit zand was dan een gebod. Want rond die tijd deed vrouw Holda haar rondreis in alle plaatsen en huisgezinnen, en wee hen, die niet gereinigd had, deze strafe zij met allerlei plagen en ziekten. Onze jaarlijkse "*grote kuis*" vindt daarin zijn oorsprong.

Zakdoek leggen. Een kinderspel waar onbeperkt aantal kinderen kon deelnemen. De kinderen gingen in een kring staan. Een kind moest dan buiten de kring, met een zakdoek in zijn hand, deze omlopen met de vraag:

Wat groeit er in mijnen hof?

Waarop al de kinderen dan antwoorden:

Ajuin!

Hierop liep het kind dan om hen heen terwijl hij zong:

Al wie omziet,

Die krijgt hem niet, Die krijgt hem niet,

Al wie omziet, Die krijgt hem niet.

Dit was op de zakdoek bedoelt, naar willekeur mocht de zakdoek achter een kind worden neer gegooid. De kinderen mochten niet omkijken, ze moesten het instinktief aanvoelen.

Wanneer dit gebeurde raapte hij de zakdoek op en liep het andere kind achterna, tikte hem aan. Gelukte hij daarin dan moest de eerste verder rondlopen, gelukte hij het aantikken niet dan moest hij met de zakdoek rondlopen.

(vervolgt)

In het parochieblad van 15 april 1998 schreef Pastoor De Vroye van Epegem de volgende tekst:

GRAFZERKEN

In het portaal van onze parochiekerk staan er vier grafzerken vertikaal opgericht tegen de muur. De teksten op deze zerken waren erg onleesbaar geworden omdat de meesten van die stenen vroeger horizontaal op de vloer lagen. Men liep en stapte erover zodat de letters afsleten en vol stof geraakten.

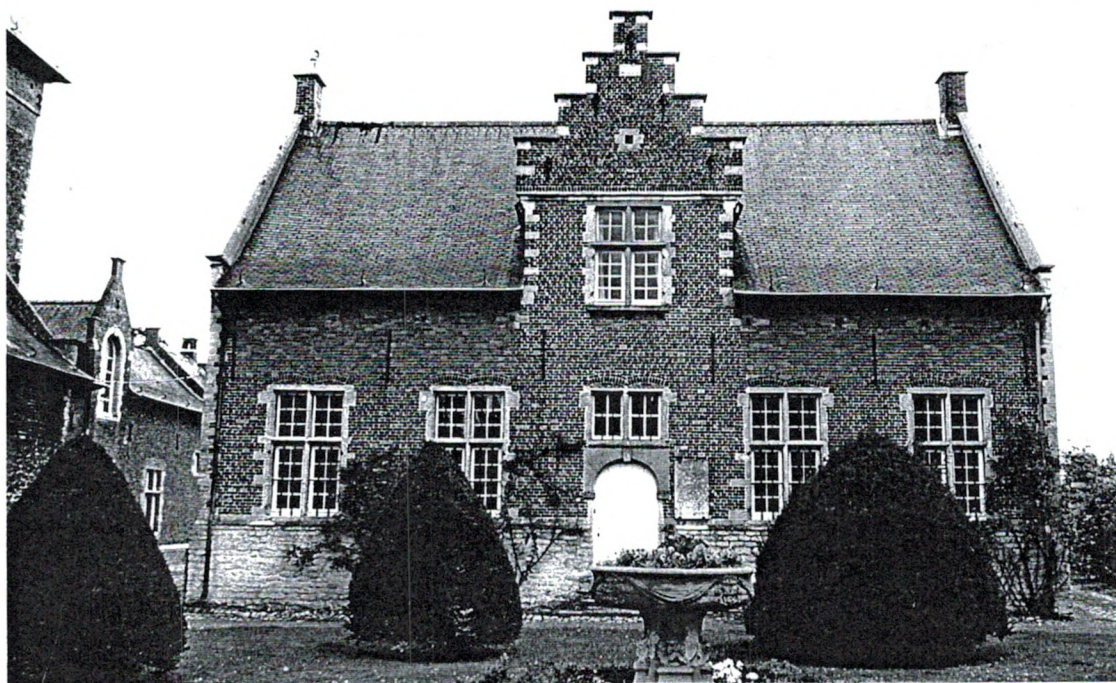
Iemand wou hier wat aan doen. De heer Alfons Mannaerts van Elewijt, lid van de heemkundige kring "De Semse" heeft met kennis van zaken en met veel geduld deze grafzerken letter na letter bewerkt, het stof eruit gekrabbd en de letters met een fijn penseel bestreken en in een donkere kleur gezet. Zo is het grafschrift beter leesbaar geworden. Het onderste gedeelte van de grafsteen zuiveren en beschilderen, dat was een hele klus. Dit gedeelte van het werk diende al liggend uitgevoerd te worden. Het betreft zerken uit de zeventiende, achttiende en negentiende eeuw.

We danken deze persoon voor zijn dienstbetoon.

Doch Fons Mannaerts is niet aan zijn proefstuk.

Het begon allemaal te Weerde. Bij de afbraak van de boerderij in de Pastoriestraat en het beschermen van de steen die bij de voordeur was ingebouwd, nam hij het initiatief deze steen te kuisen en de letters te herschilderen, zodanig dat de kinderen van de school "de Zonnewijzer" de tekst zouden kunnen lezen wanneer hij zou worden ingemetseld in de muur van hun nieuw schoolgebouw.

Een steen die herinnert aan de gruweldaden van de oorlog 1914/1918, aangebracht op de muur van de hovenierswoning van het kasteel "t Steen" werd eveneens gerestaureerd.

Een cocktail van volkskunde.

Voordracht van maandag 16 maart 1998 door Prof. Stefan Top.

Dominique Tuyaerts
Elewijt, maart 1998

Als we aan folklore denken, denken we bijna automatisch aan klompen, rode bollekeszakdoeken en aan Bokrijk. Niets is minder waar, maar laat ons dan zeker niet vergeten dat ook wij, evenals onze manier van leven en kleden, over 50 jaar evengoed als folkloristisch zullen bestempeld worden.

Folklore is iets van vroeger, iets dat voorbij is, het heeft een andere functie gekregen. Het is ons niet meer van nut als dusdanig, maar het heeft wel nut om ons over vroeger te vertellen. Want zonder de folklore, zonder de volkskunde zouden wij niets uit ons verleden weten en het ook niet aan onze kinderen kunnen doorgeven. Wij mensen beschouwen onze volkskunde, onze geschiedenis, als een nationale erfenis waar we niet een beetje trots op zijn. En waarom?

In de 19' E was het leven heel bedreigd. Mensen stierven veel vroeger omdat er geen medische voorziening was zoals nu. Er was geen spraken van hygiëne waardoor veel epidemieën uitbraken. Ook sociaal liep het niet zo van een leien dakje. Door de verfransing had men plots massale belangstelling voor de volkstaal, voor de volkliederen, voor de volkse cultuur. Die cultuur was zeker geen oudewijvenpraat maar in die volkse verhalen en liederen vond men elementen die als een puzzel in elkaar pasten en waar men waardevolle informatie kon uithalen. Ook vandaag de dag maken we nog gretig gebruik van bepaalde verhalen, liederen en zegswijzen uit die lang vervlogen tijd.

Folklore staat synoniem met romantiek, met idealisme en heeft een landelijk karakter. Een landelijk karakter want de stad is besmeurd. In de stad spreekt men vonnissen uit, daar gebeurt al het kwade, maar op het platteland is het rustig, gezond en vruchtbaar. Daarom werd het platteland zo romantisch bevonden. De romantiek is de kapstok van de 19' E. Maar men mag zeker niet blind geloven of gaan veralgemenen want in de verschillende streken had men ook verschillende gewoonten. Wat in het Hageland van toepassing was gold niet altijd in de Kempen of in de Polders. Iedere streek had zijn eigen gewoonten van communiceren en leven.

De mens is bezig met zijn verleden en heeft vragen daaromtrent, dus gaat hij op zoek. In die zoektocht kom je een aantal bronnen tegen waarin je naar hartelust op snuffeltocht kan gaan.

De eerste bron is PIETER BREUGEL.

Wie aan de schilderijen van Pieter Breugel denkt, denkt automatisch aan feesten, dansen, bier, pensen, rijstap. Kortom; het goede leven. Breugel wordt afgeschreven als een bon-vivant, een losbol, een slokop. Maar dit is niet waar! Pieter Breugel was een ernstig mens. Waarom is dit alles dan zo opgeklapt?! Op één van de schilderijen van Pieter Breugel, 'De Kinderspelen' staat het kind centraal. Wie dit kind goed bekijkt ziet een oude mens in pocketvorm. Kinderen waren in die tijd, en we spreken dan van de 16' E., niet gelukkig. Als men als kind al bleef leven mocht het er zeker van zijn dat het geen rooskleurig leven zou krijgen. Pieter Breugel klaagt, op zijn manier, de vergankelijkheid van de jeugd aan in zijn schilderijen.

De tweede bron is HET KANTKLOSSEN...

De stuuvervrouwen die om een stuuver bij te verdienen de kunstwerken klossen. Het sociaal profiel van de kantklosster was marginaal, ze waren arm. De vrouwen stalen hun tijd bij wijze van spreke om tussen de soep en de patatten nog wat te klossen om toch zoveel mogelijk kant geklost te krijgen. Vandaag de dag rijzen kantklosscholen en kantklossters terug uit de grond. Maar zij doen het als hobby, in hun vrije uren en om hun handvaardigheid te tonen op beurzen en tentoonstellingen. Het kantklossen op zich is niet veranderd, de kantklosster zoveel te meer.

De derde bron is het HEKSENGELOOF.

In de zwarte bladzijden van de geschiedenis staan vele honderden namen van mensen van wie men dacht dat ze slecht waren of die net iets aparts waren. Zelfs degenen met een kromme neus of een bochel, zij die lispelden, die aartslelijk of bloedmooi waren. Iedereen met maar de kleinste handicap werd als heks bestempeld. Er was in die tijd veel kommer en kwel en het was makkelijk een weerloos slachtoffer als heks te bespuien dan om de werkelijke oorzaak van zijn tegenslagen te zoeken. Zo zijn er talrijke sagen bekend van dorpelingen die hun dorpsgenoten aan de genade van de vierschaar overleverden. Sagen zijn belangrijk voor de geschiedenis omdat ze een groot stuk mentaliteit en realiteit weergeven. Want hoe fantasierijk de meeste sagen ook zijn, er zit altijd een groot stuk realiteit in verwerkt. Zo is er de sage van een boerengezin met vele kinderen. De hygiëne was niet wat ze moest zijn en de voeding liet ook al te wensen over. Na de geboorte van het zoveelste kind werd de moeder moe en ziekelijk. Wat gebeurde er; de volgende zwangerschappen eindigden allemaal met een doodgeboren kind waarvan de dorpsheks het slachtoffer werd. Op het einde van de 17^e E was de heksenjacht min of meer voorbij. Toch komen studenten nog regelmatig verhalen en sagen tegen, zelfs in onze eeuw 20ste, bijna 21ste eeuw.

Een vierde bron zijn RITUELEN.

Het schenkgedrag bij huwelijken en geboorten is fenomenaal geëvolueerd. Vroeger werd er veel minder gegeven dan nu. Toen kreeg men ook meer dagdagelijkse spullen zoals bijv. een kruisbeeld of een kandelaar en een Lievevrouwbeeldje. Vroeger speelde het persoonlijk element een grote rol in het schenkgedrag. Kreeg je bijv. een kruisbeeld van je lievelingstante, dan kreeg dat een ereplaats in je huis. Het trouwfeest was wel een sociaal gebeuren waarop iedereen welkom was en oude ruzies bijgelegd werden. Nu moet het feest exclusief zijn en zo mondain mogelijk. Jonge koppeltjes leggen een huwelijkslijst waaruit tante en oom hun gading kunnen kiezen en achteraf moeten noteren of het een geschenk is voor bruid of bruidegom, om eventuele problemen bij een mogelijke echtscheiding te vermijden. Nu huwt het bruidje en zo mogelijk ook de bruidegom in het wit, vroeger trouwde men in simpele donkere kleren, die men achteraf nog kon afdragen. Vroeger mocht men onder geen enkele voorwaarde voorhuwelijkse betrekkingen hebben, nu woont men eerst samen als bij wijze van proefperiode.

Maar hoe erg de tijden ook geëvolueerd zijn, toch ziet men dat hoe langer hoe meer koppeltjes teruggrijpen naar oude tradities. Zelfs al woont men al jaren samen, op de dag van het huwelijk gaan bruid en bruidegom terug naar huis om 'uit te trouwen'.

Ook bij het dopen van baby's zijn de veranderingen groot. Vroeger werd een baby zo snel mogelijk na de geboorte gedoopt. Het zou zo eens niet blijven leven. Nu wordt een baby soms pas na drie, vier, zes maand en zelfs een jaar later gedoopt, gevolgd door een groot feest.

Zelfs sterven heeft een hele evolutie doorstaan. Vroeger werd de dode thuis opgebaard, de luiken gingen dicht en er werd een kruis voor de deur gezet. Het was een sociaal gebeuren, de burens kwamen de overledene groeten. Ze lazen de doodsgebeden en deelden de droefheid. Nu kan men de afgestorvene niet snel genoeg komen weghalen om in een kille ijskast te worden opgebaard.

Men kan zich ook afvragen; spelen kinderen nog? Zitten zij niet gehele dagen voor hun PC gekluisterd? Kennen zij nog liedjes en rijmpjes? Vertellen zij nog verhaaltjes?

Ja, kinderen spelen nog. Nee, het lied is niet dood.

Meestal bevatten de rijmpjes en liedjes 3 thema's bevatten. Ten eerste is dat de dood. Ten tweede gaat dat over vreemden, en ten derde over seks en erotiek.

Kinderen zingen collectief, niet op hun eentje, erotische liederen. Dat is zo nu maar dat was ook vroeger zo. Maar niemand heeft daar iets van opgeschreven of bijgehouden omdat zoiets slecht was, dat mocht niet. In Nederland is nog wel een oud Vlaams gedicht teruggevonden dat heel erotisch getint was en door menig kindermondje werd doorverteld.

Ook nu doen sagen en moderne verhalen nog steeds de ronde, alleen staat men er niet bij stil. De kranten staan bol van fantastische verhalen maar is alles wel zoals het verteld wordt of gebruikt de journalist de fantasie van de lezer om de oplage van zijn krant op te drijven. De heksenjacht is dan wel voorbij, de duivel mag dan uitgedreven zijn, soms kan men nog verhalen vinden die we met meer dan een korrel zout moeten nemen. Vaak zijn dat zaken die men 'van horen zeggen' doorgeeft aan een al te ijverige reporter die o zo graag met een primeur uitpakt maar daarbij maar al te graag 'vergeet' zijn bronnen te checken. Vandaag de dag komt men niet meer samen zoals vroeger. We zitten niet meer aan de straat om een verhaaltje uit te wisselen. We luisteren niet meer naar onze burens en er ontstaat ook geen verhalen meer zoals vroeger. Vandaag de dag doet het korte verhaal het bijzonder goed. De 'grap' of 'mop' voldoet aan al die eisen. Mensen hebben minder tijd en vooral minder geduld en zijn pas tevreden als hun nieuwsgierigheid snel bevredigd is. Een geluk dat al die moppen vandaag de dag goed bewaard en genoteerd worden, dan kunnen ze er binnen 50 of 100 jaar eens goed om lachen.

Koeistraat nu Frederik de Merodestraat
Nr 21 en 23 = "*Het Hof van Beieren*"
Nr 25, Hoek Schoolstraat = "*Den Hazewind*"

Op zoek naar de naam Levrier.

Vanderbeken C.
maart '98

Uitgaande van de verschillende veronderstellingen die bij de familie Levrier in de loop der jaren waren gegroeid over waar nu wel deze naam vandaan kwam? Misschien was het wel een Franse soldaat die met de legers van Napoleon in Waterloo gevochten had en hier was achter gebleven omdat hij hier de liefde had gevonden.

Onze speurtocht door de registers was echter van korte duur.

Te Mechelen vonden we in de registers de akte nr 92, opgesteld in het Frans, waarvan hieronder de vertaling:

De 13 februari 1808, om vier uur in de morgen, vandaag, de politiecommissaris van deze stad, heeft me gegeven een proces-verbaal, waarvan de inhoud volgt:

Het jaar 1808, de 13 februari, om negen uur 's morgens, de ondergetekende politiecommissaris van de stad van Mechelen, departement van de twee Nethen, bevestigt dat nu dit moment mij werd voorgesteld een kind door de heer Reymenans.

gisteren 12 van deze maand om negen uur in de avond werd gevonden in het gangske van de "du cabaret dit La Levrette" (de herberg gezegd La Levrette) "rue des vaches" (koeistraat) door de heer Jacobs, bakker in deze stad, zelfde straat

"Het genoemde kind werd ontkleed in ons bijzijn, hij werd herkend als zijnde van het mannelijk geslacht, pas geboren, goed gekleed, met een witte muts versierd met kant, een witte sjaal met gele strepen, een rood kleed en witte sokjes, twee nieuwe dekens, erop vastgemaakt een papier, waarop staat de nummers 11.08.2 en de namen AUGUSTE JOSEPH. ER, die aan deze zullen gehecht worden"

Alles en alles wat hierboven is vermeld hebben we in een proces-verbaal opgesteld om aan de heer burgemeester van deze stad, die de wet vertegenwoordigd, te overhandigen. Het recht tegenover dit gevonden kind, behoudens van rechterlijke vervolging tegenover de dader van voorzegde vondelinglegger.

Gedaan te Mechelen de dagen, maanden geschreven hierboven
Getekend M.J. Van Diepenbeek.

Na lezing van dit proces-verbaal en de voorstelling van het kind dat me is gedaan, die er is voor aangesteld, ik ondergetekende burgemeester, publiek officier en van de burgerlijke satnd, heb ik gegeven, in hoofde van recht die hem overhandigd in de handen van bestuur van het burgerlijk armenhuis om er gevoed en verzorgd te worden, ik heb deze akte opgesteld dat de politiecommissaris met mij heeft ondertekend.

Gedaan te Mechelen de dagen en de maanden hierboven vermeld.
Getekend: C. De Plaine, burgemeester

M.J. Vandiepenbeek, politiecommissaris.

We gingen op zoek naar het gangske "du cabaret dit La Levrette". We vonden het gangske in de Schoolstraat, een zijstraatje van de Koeistraat.

Reeds in 1647 werd de naam “*Den Hazewind*” gebruikt voor het naambord van een brouwerij met herberg. In 1774 werd de naam geschreven als “*Herberghe den Haesenwindt*” in de Koyestraet. In 1780 is er sprake van “*Herberge den Haesenwindt*” Koeystraet regt over het Seminarie. De herberg wordt ook aangeduid als vergaderplaats der Vonckisten. Tijdens het Frans bewind zal de naam tijdelijk veranderd zijn in “*cabaret La Levrette*” (het vrouwelijk van windhond) want in 1847 is er terug sprake van Hotel en Estaminet “*De Hazewind*” Koeystraet over het Seminarie hebbende een grote inrijpoort en bijzondere uitgang in de Schoolstraat. In 1869 staat het bekend als Hotel restaurant “*den Hazewind*” koeistraat 25, over het Groot Seminarie.

In 1808, wanneer het kind als vondeling werd gelegd, woonde in de koeistraat in de buurt van de vindplaats de volgende personen en zij zullen zeker en vast deze vondst besproken hebben.

N° 318 - Pierre Naekaerts, 36 jaar cabaretier

N° 319 - Joseph Lauwers, 37 jaar maison de poteries (handelaar in aardewerk)
gehuwd met Anne Therese Van Leur, 54 jaar
Elisabeth Marcelis, 63 jaar dentellière (kantwerkster)

N° 320 - Josse Van Heurck 61 jaar epicier (kruidenier)
gehuwd met Anne Dejongh 79 jaar couturière (naaister)
Anna Barbe Meys, 68 jaar ex-religieuse (ex-kloosterling)
Julie Fromment, 28 jaar dentellière (kantwerkster)
Bernard Van Heurck, 27 jaar ecrivain (schrijver)

N° 321 Pierre Van Wonsom, 67 jaar boutique (winkel)
gehuwd met Catherine Seps, 47 jaar
Marie Seps, 53 jaar dentellière (kantwerkster)

N° 322 Josse Orseleur, 53 jaar cordonnier (schoenmaker)
gehuwd met Gertrude Stordoir, 54 jaar
Jacques Rombout Orseleur, 20 jaar menuisier (schrijnwerker)
Catherine Cassier, 80 jaar dentellière (kantwerkster)
Marie Barbe Stordoir, 57 jaar dentellière (kantwerkster)
Elisabeth Orseleur, 22 jaar dentellière (kantwerkster)
Therese Orseleur, 16 jaar dentellière (kantwerkster)

Jean Jacobs was 42 jaar, hij was bakker en had een handelzaak op het n° 323 in de Koeistraat. Hij vond het kind in het gangske van het cabaret La Levrette en deed aangifte aan de politie van Mechelen. Hij is opgetekend als getuigen in de akte van geboorte van de vondeling..

Jean Jacobs was gehuwd met Jeanne Catherine Van Steenweghe 38 jaar oud.
Ze hadden een knecht bakker van 30 jaar, Pierre Vanden Eynde en een meid van 17 jaar Anne Vermeillen.

N° 324 Jean Baptist Verbruggen, 66 jaar relieur (boekbinder)
Anne Joseph Verbruggen, 22 jaar dentellière (kantwerkster)
Anne Barbe Walravens, 91 jaar dentellière (kantwerkster)

N° 325 Michel Chedeville, 66 jaar mercier (garen en bandenverkoper)
Anne Maria Chedeville, 41 jaar (zijn dochter)
Elisabeth Chedeville, 31 jaar (zijn dochter)
Catharine Stappaers, 19 jaar meid

N° 326 Jean Baptist Peulders, 62 jaar boulanger (bakker)
gehuwd met Françoise Oosteur, 68 jaar
Pierre Peulders, 38 jaar boulanger (bakker)
Philippe Joseph Peulders, 36 jaar horlogier (uurwerkmaker)
Charles Joseph Peulders, 28 jaar ebeniste (meubelmaker)
Catherine Peulders, 26 jaar couturière (naaister)

N° 327 Laurent Switzer, 35 jaar peintre (schilder)
gehuwd met Marie Elisabeth Etienne, 32 jaar
Françoise Souquelier, 40 jaar dentellière (kantwerkster)

N° 328 Leeg staand huis.

N° 329 Elisabeth Lefebvre, 45 jaar maison de mode (modewinkel)
Jeanette Devits, 21 jaar fille de boutique (winkelmeisje)
Charlotte Durieux, 28 jaar fille de boutique (winkelmeisje)

De vondelingen uit de stad werden heel dikwijls ondergebracht bij boerengezinnen. Zo kwam **August Joseph Levrier** terecht bij François Verkaeren uit Steenokkerzeel en op 6/11/1814 bij Jean Baptist De Vos.

Op 23 juni 1830 huwde hij te Zemst met Monica Willems, dochter Jan Franciscus Willems en Elisabeth De Backer. Hun huwelijksgetuigen waren Napoleon Concorde, eveneens een vondeling uit Mechelen en Frans Wijns.

Hun huwelijk werd gezegend met zeven kinderen allen te Zemst geboren.

Joannes Franciscus Levrier, geboren in 1831. Hij ging in Mechelen wonen in 1849.

Petrus Levrier, geboren in 1834. Hij huwde met Anna Catherine Verryken en overleed te Weerde in 1904.

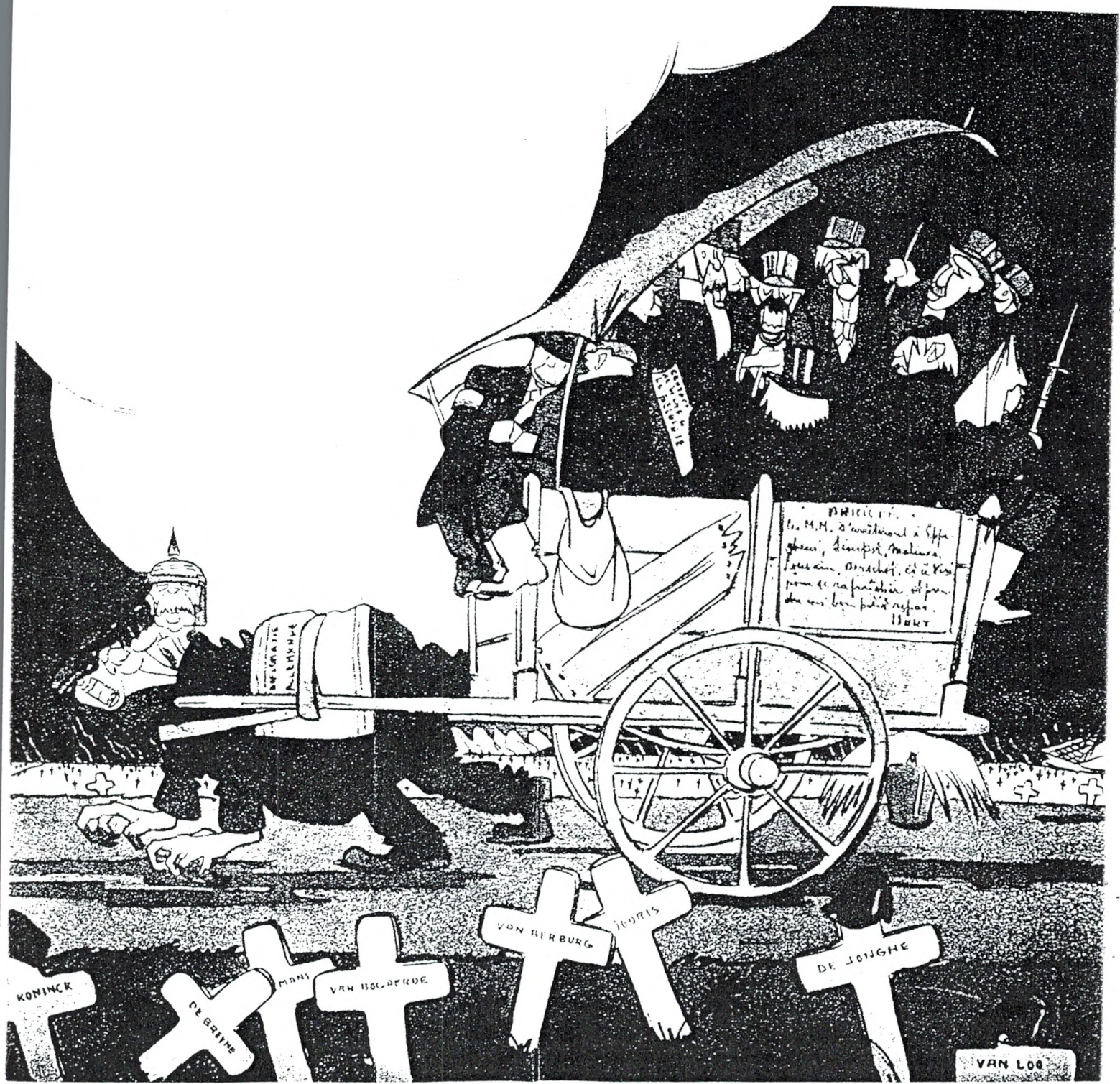
Maria Josepha Levrier, geboren in 1834. Zij huwde met Henricus Josephus Lepage en overleed te Weerde.

Antonius Josephus Levrier, geboren in 1840. Hij huwde met Monica De Bakker.

Coleta Levrier, geboren in 1843. Zij huwde met Josephus Juliens.

Joanna Maria Levrier, geboren in 1846. Overleden te Zemst in 1851.

Eduardus Levrier, geboren in 1850. Hij huwde met Anna Maria Louisa Jacobs.

Drie documenten betreffende Wereld Oorlog I en de gemeenten van de fusie Zemst.

Dr Henri Vannoppen

1. De herderlijke brief van kardinaal Mercier.

Kardinaal Mercier schreef met Kerstmis 1914 de herderlijke brief "*Patriotisme et endurance*" (Vaderlandsliefde en volharding).

Hij had België moeten verlaten voor de pauskeuze van Benedictus XV na de dood van paus Pius X. De brief begon met de Duitse verwoestingen: "*Te Rome zelf, vernam ik, slag op slag, dat de collegiale kerk van Leuven gedeeltelijk verwoest was, dat de bibliotheek en wetenschappelijke inrichtingen onzer vermaarde hogeschool in brand waren opgegaan, dat de stad vernield was, dat geweervuur gelost werd en dat weerloze mannen, vrouwen en kinderen werden gefolterd. Terwijl die gruwelen mij nog deden ijzen, kwam ons de melding toe van de beschieting onzer schone metropolitane kerk, van de kerk van O.-L.-Vrouw over de Dijle, van het bisschoppelijk paleis en van aanzienlijke wijken onzer geliefde stad Mechelen.*

Hij ging verder: "*Ons klein en dierbaar België, zo getrouw in de overgrote meerderheid der bevolking, zo trots in zijn vaderlandsliefde, zo groot in zijn Koning en zijn regering, is er het eerste slachtoffer van. Ons vaderland bloedt. Zijn zonen sneuvelen bij duizendtallen, in onze verschansingen, op de slagvelden, om zijn recht en zijn grondgebied te verdedigen. Welhaast zal er op Belgische bodem geen huisgezin meer gevonden worden dat niet in rouw gedompeld ligt*".

De toon werd scherper: "*Onze soldaten zijn onze redders. Een eerste maal te Luik hebben zij Frankrijk gered, een tweede keer in Vlaanderen hebben zij den optocht van den vijand naar Calais gestuit Frankrijk en Engeland weten het, en voor hun ogen, zoals overigens heden voor heel de wereld is België een land van helden. Nooit in mijn leven, heb ik mij zoo trots gevoeld Belg te zijn, als wanneer ik op mijnen tocht door de Franse spoorstatie, tijdens mijn opont-houd te Parijs, bij mijn bezoek aan Londen, getuige was van de geestdriftige bewondering onzer Bondgenoten voor de hedhaftigheid van ons leger. Onzen Koning staat in ieders achting op de hoogste sport van de zedelijke grootheid. Hij alleen, gis ik weet het niet. Terwijl hij als de eenvoudigste zijner soldaten, door de loopgraven trekt, en met zijn heldere glimlach moed inboezemt aan de manschappen, wien hij vraagt om onwrikbaar vertrouwen te hebben in het vaderland. De eerste plicht van iedere Belgische burger is thans, beminde broeders dankbaar te zijn jegens ons leger*". Kardinaal Mercier eindigde met de plichten van elke burger: "*vaderlandsliefde en standvastige lijdzaamheid*".

De kardinaal was vrij duidelijk wat het wettelijk gezag betrof: "*Het enige wettig gezag in België is datgene dat aan onzen Koning, aan zijne regering, aan de vertegenwoordigers der natie toebehoort. Dit alleen is voor ons het gezag. Dit alleen mag aanspraak maken op onzen eerbied, op de genegenheid onzer harten, op onzer onderhorigheid. De bezetter is geen wettig gezag. Bijgevolg zijt gij haar, in het innige van uw gemoed, noch achting, noch verkleefheid, noch gehoorzaamheid verschuldigd*".

De Duitsers verboden deze herderlijke brief. Hij werd clandestien verspreid ook in Zemst, Eppegem, Weerde, Hofstade, Elewijt en Zemst-Laar. Hij werd ook in onze kerken onder de

missen voorgelezen en op de kerkpoort aangeplakt. De pastoors werden de schrik op het lijf gejaagd door de Duitsers. De Duitsers rukten de herderlijke brief met woede af (1).

2. De brief van de Belgische bisschoppen aan hun collega's van Duitsland, Beieren en Oostenrijk.

Op 24 november 1915 schreven alle Belgische bisschoppen o.l.v. kardinaal Mercier een brief aan het episcopaat van Duitsland, aan het episcopaat van Beieren en aan het episcopaat van Oostenrijk-Hongarije om de leugens van het Duits bestuur en van de Duitse kranten i.v.m. België te weerleggen.

De Franctireurskrieg was een Duitse uitvinding en de bisschoppen eisten een onderzoek, een neutraal oorlogstribunaal i.v.m. de Duitse oorlogsmisdaden in België. De bisschoppen klaagden de censuur op de preken en de herderlijke brieven van de bisschoppen aan.

"*Le XXe Siècle*" publiceerde op 15 januari 1916 te Le Havre deze brief en ee reeks bijlagen met optredens van de Belgische bisschoppen in de brochure "*Les évêques belges contre les crimes allemands*". In deze bijlagen vonden we heel wat aanklachten tegen de bezetter en verschillende voorbeelden van verzet tegen de Duitsers. Heel wat priesters wren door de Duitsers gedood: pastoor Van Bladel van Herent, pastoor De Clerck van Buken, de pater Conventueel Vincentius Sombrouck te Buken. Ook de stad Mechelen en het personeel van het Arsenaal werden niet vergeten. Deze spoorwegmannen weigerden te werken voor de Duitse bezetter. Op 30 mei 1915 publiceerde Gouverneur-generaal von Bissing dat de stad Mechelen en haar omgeving streng zouden gestraft worden wanneer de mannen van het Arsenaal op woensdag 2 juni 1915 niet aan het werk waren. Geen enkele spoorwegman presenteerde zich. De straf was duidelijk: geen verkeer meer in een cirkel van meerdere kilometers rond de stad Mechelen. Op dat moment wandelde kardinaal Mercier te voet naar Eppegem. De Duitsers zagen dit als een protest en de stad Mechelen werd daarom een boet van 20.000 mark opgelegd. Tien dagen lang was er geen verkeer rond de stad. Ook de plunderingen, verwoestingen en brandstichtingen werden speciaal aangeklaagd o.a. te Leuven, te Zemst, te Hofstade, te Laar, te Eppegem, te Weerde, te Herent, te Delle, te Berg, te Nederokkerzeel, te Kampenhout, te Buken en te Kortenberg (2).

3. De Activisten in karikatuur. Eppegem en Zemst werden niet vergeten.

De flaminganten waren verdeeld over de samenwerking met de Duitsers. De meerderheid stelde zich passief op tegen de Duitsers en werden Passivisten. De minderheid wou actief met de Duitsers collaboreren of samenwerken, het werden de Activisten. De houding van de Duitsers tegenover de Actoivisten was wisselvallig. In 1914 kwam gouverneur-generaal von Bissing, die zijn verblijf had op het kasteel Drie Fonteinen te Vilvoorde en er in 1917 ook stierf met de "*Flamenpolitik*" naar voor. Er moest een gerichte bevoordeling van de Vlamingen zijn. Zo werd in 1916 de Gentse universiteit vernederlandst door de Duitse bezetter. Men sprak spottend van de "*von Bissinguniversität*". Op 4 februari 1917 ontstond de eerste Raad van Vlaanderen. De Activisten wensten deze het imago te geven van een Vlaams parlement. Het waren in feite de afgevaardigden van een aantal Activistische verenigingen.

Op 1917 trok een afvaardiging van de Raad van Vlaanderen naar Berlijn. Zij werden ontvangen door kanselier von Bethmann-Holwegg, die de "*Flamenpolitik*" gunstig gezind was. Dit gaf aanleiding tot een interessante spotprent. E. Lumor toonde op een spotprent de afgevaardigden van de Raad van Vlaanderen op een kar. Deze werd bewaakt door een Duits soldaat.

De Duitse diplomatie trok de kar voort. Een van de afgevaardigden van de Raad van Vlaanderen op de kar heeft de verkoopakte van België op zak. Op de kar stond geschreven: "*Besluit: De H.H. zullen halt houden te Eppeghem, Sempst, Mechelen, Leuven, Aarschot en Visé om zich even op te frissen en een goede maaltijd te gebruiken*". De dorpen en steden wezen op de verwoestingen door de Duitsers (3).

Op 21 april 1917 volgde de bestuurlijke scheiding. Het federalisme werd ingevoerd: Vlaanderen met Brussel als hoofdstad en Wallonië met Namen als hoofdstad. De Activisten bestonden uit twee groepen: de Radicalen die een koninkrijk Vlaanderen wensten en men dacht reeds aan kroonprins Ruprecht van Beieren als koning van Vlaanderen; en de Federalisten, die een federatie Vlaanderen-Walloniën nastreefden.

Op 22 december 1917 riep de eerste Raad van Vlaanderen de zelfstandigheid van Vlaanderen uit. Vilvoorde protesteerde sterk tegen de separatistische manoeuvre van de Raad van Vlaanderen (4). In 1918 volgde de 2de Raad van Vlaanderen. De Duitsers wensten een representatief verkozen lichaam, een soort Vlaams parlement. De verkiezingen hadden plaats in januari, februari en begin maart 1918. Het waren "*volksakklamaties van vooraf opgestelde eenheidslijsten*". In vele gemeenten durfde men zelfs de verkiezingen niet te organiseren omdat de bevolking sterk anti was. Op 16 augustus 1918 was er een meeting van Activisten in Perk voorzien. Zij werd onderbroken door gebrek aan luisteraars.

De Activisten waren kleine minderheden. Bij de meeste Vlamingen waren ze weinig populair. De rapporten van de verslaggevers van de Raad van Vlaanderen-dus Activistische bronnen-wezen daar ook op. Er waren dorpen waar het onmogelijk was om een zaal te vinden voor een meeting van de Activisten b.v; te melsbroel (5). Op 11 juli 1918 kregen de Activisten de genadeslag van de Duitsers. De nieuwe kanselier von Hertling was geen verdediger van de "*Flamenpolitik*" en hij zei in de Rijksdag in Berlijn dat Duitsland het herstel van België als zelfstandige staat zou garanderen. Dat betekende letterlijk het opdoeken van het Activisme.

Besluit:

De verwoestingen van de streek van Zemst in 1914 zoals ze schitterd beschreven werden door R. Van Kerckhoven (6), kwamen nationaal en internationaal aan bod in bisschoppelijke brieven en zelfs in karikaturen.

Noten:

- (1). K. Van Isacker. Herderlijke brieven over politiek. Antwerpen, 1969, p. 89-90.
H. Pirenne. Geschiedenis van België. Deel IV, p. 309.
S. Schaepdrijver. De Grote Oorlog. Het koninkrijk België tijdens de eerste wereldoorlog. Amsterdam-Antwerpen, 1997 p. 122.
Le Cardinal Mercier. Brussel, 1927, p. 114.
Aartsbisschoppelijk Archief Mechelen. Oorlogsverslagen W.O.I. (per parochie).
Aartsbisschoppelijk Archief Mechelen. Reacties op de Kerstbrief van Kardinaal Mercier (per parochie).
- (2). Brochure "Les évêques belges contres les crimes allemands. Le Havre, 1916.

(3). H. Pirenne, deel IV, p. 394.

(4) H. Pirenne, deel IV, p. 403.

(5). Het archief van de Raad van Vlaanderen werd in 1918 naar Duitsland overgebracht. Het bleef opgeborgen in een dorp bij Leipzig. In 1924 werd het op een geheimzinnige wijze opgekocht door Rudiger.

Het werd gebruikt voor:

Les Archives du Conseil de Flandre. Brussel, 1929.

D. Van Acker. Het Aktivistisch Avontuur. Gent, 1991.

L. Wils. Flamenpolitiek en Aktivisme. Leuven, 1974.

H. Elias. 25 jaar Vlaamse Beweging 1914-1939. Antwerpen, 1969, delen I en II.

(6) R. Van Kerckhoven. Zemst 1914-1918.

Illustratie:

De kar van de Activisten trekt naar Duitsland. Op de kar vindt men de namen "Epeghem en Sempst". Tekening door E. Lumor.

Tot de laatste cartouche,
verwoestingen te Epeghem.

"De Cleyne Semse"ise"

Hoi jij daar,
Welkom bij
ons clubje!

"De Cleyne Semse"

"De Cleyne Semse"

Samen
maken we er
iets van !!

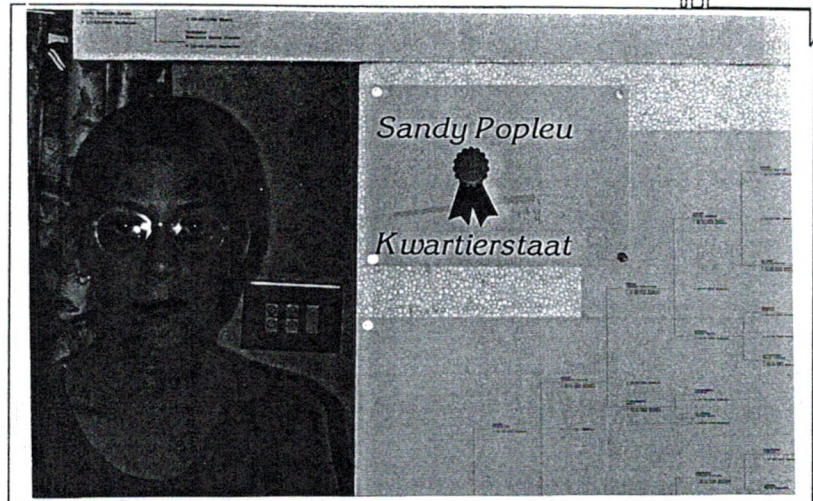
Dag
vriend

**Hé jij daar! Hoi!!
Prettig je te zien.**

Dit is het dan, de eerste aflevering van jullie nieuw blad 'De Cleyne Semse'. Ja, ik zeg duidelijk **jullie** blad, want deze pagina's gaan jullie volschrijven. Stuur alles maar op naar mij, tante Domino, en ik zal jullie **schrijfsels, vragen en weetjes over vroeger, nu en de toekomst**, in vorm gieten zodat jullie ouders en grootouders zien wat jullie allemaal in petto hebben. Ze **wezen gewaarschuwd!!!**

In elk blad zal ook een kruiswoordraadsel of quizvraag staan waar toffe prijzen mee te winnen zijn. **Doen!**

Kruip alvast in je pen en stuur alles op naar:
**"Tante Domino
Saliestraat 38
1982 Elewijt"
of fax 015/62.02.88**

**Sandy Popleu (5de lj.)
gaf op 30 april een
spreekbeurt over
Genealogie.** (korte inhoud)

Beste Meester en klasgenoten, ik ga jullie vandaag vertellen wat genealogie is. Het is geen ziekte maar als je de microbe te pakken hebt raak je er heel moeilijk vanaf. Ik heb de microbe doorgekregen van mijn ouders, die het mij geleerd hebben.

*Wat is Genealogie?

Genealogie is een moeilijk woord voor familiekunde. Een genealoog stelt zijn stamboom samen en zoekt de geschiedenis op van zijn voorouders.

*Wat is een stamboom?

Een denkbeeldige boom die je voorouders voorstelt. De stam ben je

zelf, de takken zijn je voorouders. Hoe meer voorouders je kan terugvinden, hoe groter je stamboom wordt.

*Hoe en waar begin je aan je stamboom?

Je begint bij jezelf, bij je familienaam. Je noteert de namen van je ouders, grootouders en vraagt wie hun ouders waren. Je snuffelt in oude doodsbrieven en -prentjes waar je een boel in kan vinden. Als je niet verder raakt, kan je nog altijd op het gemeentehuis terecht om in de oude gemeenteregisters te zoeken. Maar daar moet je wel eerst schriftelijk toestemming vragen aan het schepencollege. Volwassenen kunnen ook in stadsarchieven en in het Rijksarchief te Brussel

terecht waar ze microfilms kunnen inkijken.

***Welke soorten aktes bestaan er allemaal?**

Ten eerste heb je geboorteakten, waar alle gegevens ontrent je geboorte instaan. Waar en wanneer je geboren bent, wie je mama en papa zijn, hoe je noemt en wie je meter en peter zijn. Dan zijn er ook huwelijksakten waar allerlei zaken instaan over de mensen die trouwen. En tenslotte zijn er ook de overlijdensakten die meer vertellen over de persoon die gestorven is. Soms kom je over die mensen dingen te weten, die alleen maar in de akte staat. Zoals bijv. of ze konden schrijven of niet. Konden ze dat niet, tekenden ze onder hun naam met een kruisje.

***Waar komen de familienamen vandaan?**

Deze zijn afkomstig uit de 12de en 13de eeuw. In onze streken woonden de eersten met een familienaam op het domein 't Steen te Elewijt, waar ooit nog Pieter Paul Rubens gewoond heeft. Deze mensen hadden zichzelf de naam **Lapidee** gegeven wat betekent **Van der Steen**.

Sommige namen zoals bijv. Janssens is een samentrekking van Jan's zoon. De Op de Beecks woonde vroeger waarschijnlijk bij een

beek. De Bakker was mogelijk bakker van beroep. Omdat er vroeger geen ABN (algemeen beschaafd Nederlands) was maar enkel dialecten, kon Peeters wel eens veranderen in Pieters. En dan heb je nog namen van de mensen die uit vreemde landen gekomen zijn.

Ik weet dat sommige zaken niet makkelijk zijn en dat ik nog veel te leren heb. Maar het enorm boeiend als je veel over je voorouders te weten komt. Ik hoop dat jullie de microbe ook te pakken heb en wens jullie veel succes.

Oproep aan jonge journalisten

Wie van jullie wil later journalist worden? Wie wil er nieuws brengen op VTM of VRT? Wie wil bekende en onbekende mensen interviewen? Dan krijgen jullie nu de kans jullie droom in vervulling te laten gaan. Ieder trimester verschijnen jullie interviews in 'De Cleyne Semse'. Ga dus nu de straat op en vraag bekende en onbekende mensen

waarom het vroeger 'in hun tijd' beter was. Neem een foto, vraag hen uit, het mag allemaal. Maar zorg dat je veel te weten komt over 'hun tijd'.

\$

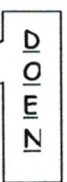
\$\$\$Prijsvraag\$\$\$

\$

De meisjes en jongens van het 5de en 6de lj. hebben van hun leerkracht allemaal een les gekregen over 'De Boerenkrijg'. Dit jaar herdenken wij, de Heemkundige Kring, het feit dat ... jaar geleden de boeren ten strijde trokken tegen de Franse onderdrukking. Weten jullie ook hoeveel jaar dat geleden is? Is dat:

- 1/ 20 jaar geleden
 - 2/ 200 jaar geleden
 - 3/ 2000 jaar geleden.
- Stuur jullie antwoord voor 1 augustus op een briefje naar:

Tante Domino
Saliestraat 38
1982 Elewijt

De winnaar ontvangt een waardebon van 500 Bf. Geschonken door:

SPAR MIKRI

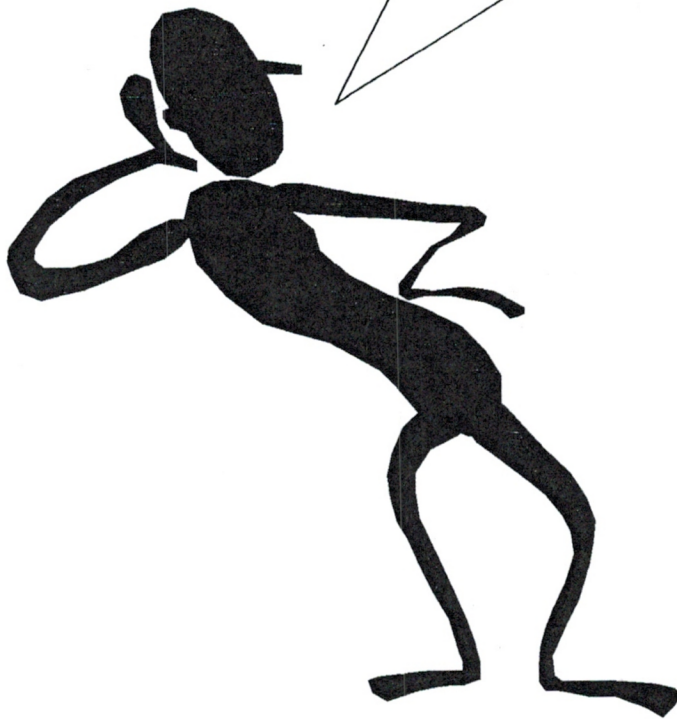
Rubenslaan 1

ELEWIJT.

Tel:015/61.30.00

Fax:015/62.03.96

Aarzel niet !!
Kruip in je PC of in je pen
en schrijf ons je verhalen over
oma en opa van vroeger.
Vraag hen hoe het was toen zij
kinderen waren.
Heb je vragen ?
Stuur ze ons.

Wouw in Noordwest-Brabant.

Vanderbeken C.
Juni '98.

Het landschapsbeeld is zeer afwisselend. **Wouw** ligt op een rechte lijn tussen Bergen-op-Zoom en Roosendaal. Het is een gebied van heide, bossen, vennen en stuifduinen.

Noord-Brabant is een deel van het oude hertogdom Brabant (samen met de provincies Antwerpen en Brabant). Het werd Staats-Brabant in 1648 en het is sedert 1795 een van de Nederlandse provinciën.

In de middeleeuwen hete het nog: *Een verrot raepken, een schorft schaepken, ende dat stuvende sant, dat zijn die van Brabant!*

Sedert de 12e eeuw hadden de Norbertijnen van Berne, Postel en Tongerlo al veel ontgonnen.

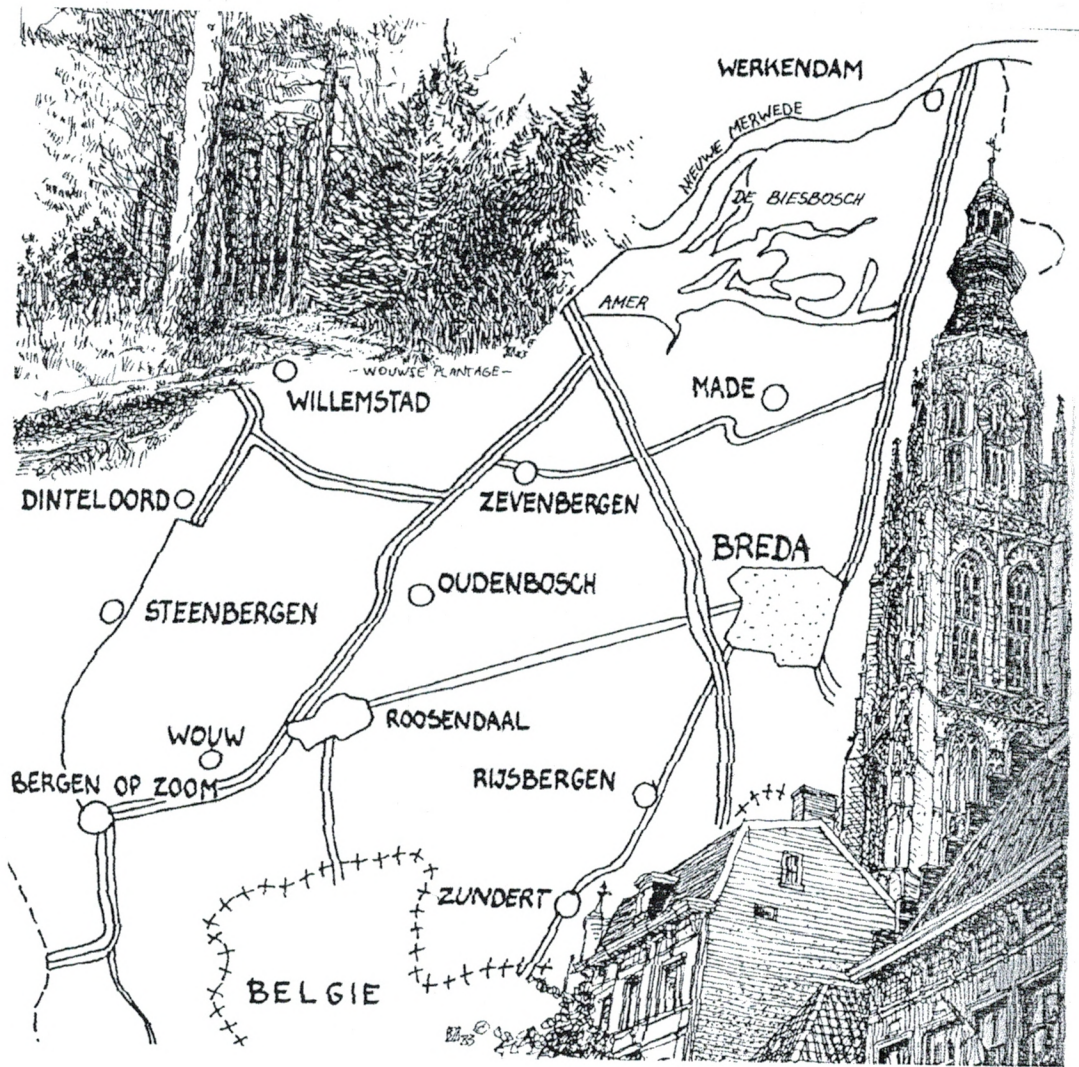
Ondanks de verscheidenheid vormt Noord-Brabant een culturele eenheid, die vooral tot uiting komt in de taal, de godsdienst en het samenhorigsgevoel van de bevolking. Dat is waarschijnlijk veroorzaakt door de loop van de geschiedenis. Door de eeuwen heen heeft Noord-Brabant zich zoveel moeten wenden en keren, zich voortdurend aanpassen, zich telkens weer tot iets anders richten, dat het "nergens" meer bijhoorde en in feite alleen nog zichzelf had. Vandaar waarschijnlijk het samenhorigsheid gevoel van de Noordbrabanders.

Terug in de tijd.

Omstreeks 2000 voor Christus - in de Vroege Steentijd, was het huidige Noord-Brabant al bewaard. Ook de Romeinen, die zich druk bezighielden met het bezetten, het in cultuur brengen en beschaven van nieuwe gebieden, hebben hun stempel gedrukt op Noord-Brabant. Nadat de Romeinen verdwenen of zich vermengden, wellicht met de Keltische bevolking, kwamen de Franken. In het kielzog van de Franken - hun vorst bekeerde zich tot het christendom kwamen de bisschoppen Amandus, Lambertus en Hubertus - zij zette zich in voor de verbreiding van het christendom.

Een van degenen om wie alles draaide in de Europese en dus ook de Brabantse geschiedenis, is Karel de Grote. Om zijn oorlogen te kunnen bekostigen, bedacht hij een systeem dat eeuwenlang gehandhaafd zou blijven. Zijn beste militairen kregen een stuk land, in ruil voor hun medewerking. Hij verdeelde zijn rijk in Gouwen. Noord-Brabant waren Taxandria en Streijen. Aan het hoofd stond een graaf of een hertog zo kwamen de graven van Leuven in het bezit van grote delen van Noord-Brabant. Rond het jaar 1000 noemden ze zich "*Hertogen van Brabant*" (naar hun gebied Brachantum) en tijdens de volgende eeuwen zouden ze een zeer invloedrijke rol spelen. Bijzonder onder de invloed van Hertog Jan I nam Noord-Brabant zijn grootste uitbreiding.

Het feodalisme droeg bij tot versnippering. De graven en de hertogen waren, naar het voorbeeld van koningen en keizers, zelf eerszuchtig genoeg geworden om te streven naar macht en daarom moesten ze hun gebied verdelen onder hun verdienstelijke onderdanen. In Noord-Brabant onstonden aldus de Meierij (centrum 's Hertogenbosch), de baronie (Breda) en het Markizaat (Bergen op Zoom)

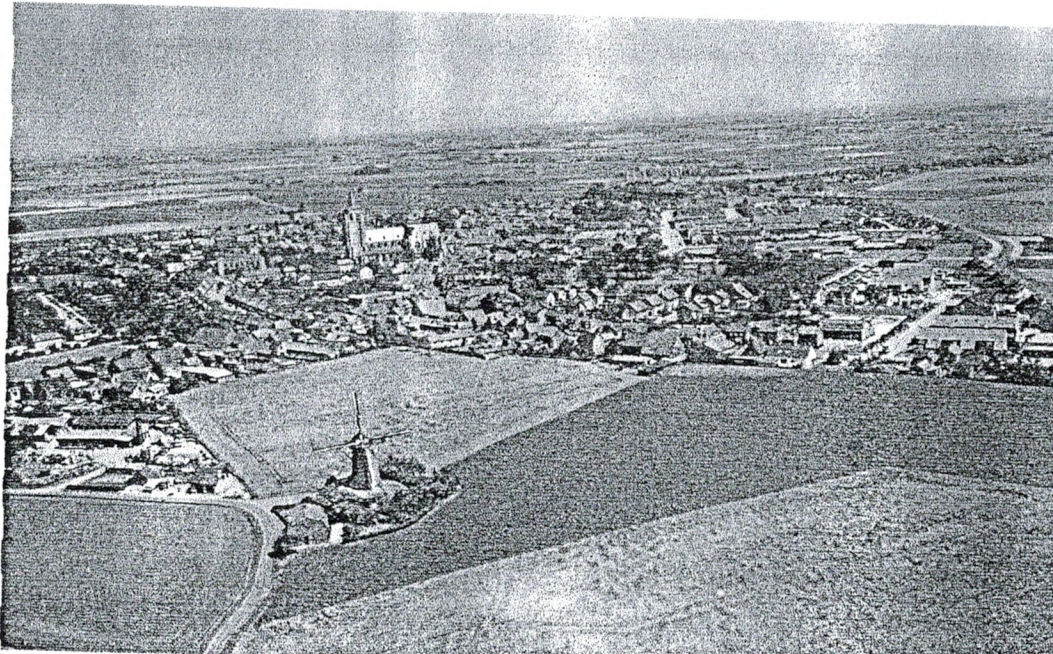

Toen het Bourgondische Huis door eigenzinnigheid Brabant moest laten vallen, gingen de Brabanders elke niet-Brabantse macht die over hen heerste beschouwen als volksvreemd. Bergen-op-Zoom ontvouwde zich op de oevers van de Schelde tot de ideale voorhaven van Antwerpen. Het had er even naar uit gezien dat het hertogdom Brabant zelf een bepalende rol zou gaan vervullen, doch het moest het initiatief uit handen geven. Wat daarna volgde, is het verhaal van een gebied dat door de grillen van het lot werd gedwongen niet meer te worden dan een vlek op de landkaart.

In 1795, bij het instellen van de Bataafse Republiek werd het Markizaat (van Bergen-op-Zoom) ingedeeld bij het Departement der Beide-Nethen (Département des deux Nèthes). De grondigheid waarmee de Fransen en hun bondgenoten aan landhervorming deden was zo groot, dat de gevolgen op bestuurlijk en juridisch gebied tot op heden nog merkbaar zijn.

Het Noordbrabants palet is zo varieërend en boeiend. Afwisseling en variatie vindt men, zwerfend door Noord-Brabant, door alleen naar de hoeven te kijken. West-Brabant verschilt in veel opzichten van het midden van Noord-Brabant, de wateren eisen hun rechten op. Het Noordwest-Brabant is al goeddeels Hollands.

De gemeente Wouw heeft een reusachtig domein "*Wouwse Plantage*" met bossen, zandverstuivingen en cultuurgrond. De oorsprong ervan zou teruggaan tot de middeleeuwen, toen men op een kleine duizend hectaren woeste grond met de aanplant van bomen begon. De Sint-Lambertuskerk is uit de 16de eeuw, doch werd tijdens de bevrijding (1944) zwaar beschadigd. De restauratie werd voltooid in 1951. Op het marktplein staat de pastorie uit 1600 en twee pompen uit 1768. De Standerdkorenmolen dateert uit 1811

Luchtfoto van Wouw -Lecturama 1984

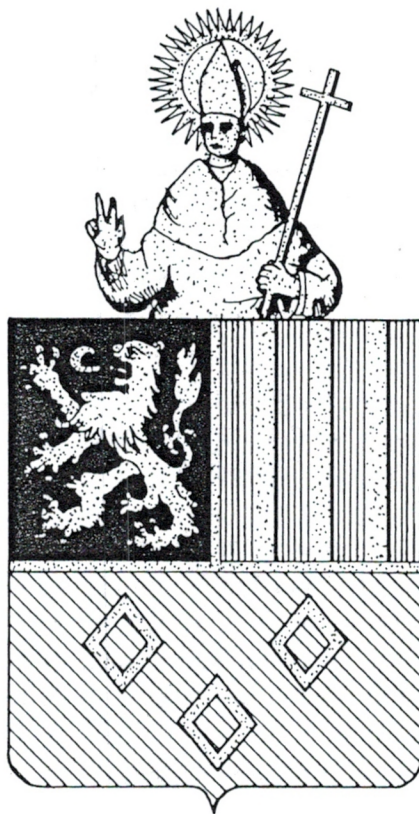
**Sint-Lambertus met het wapen
van de familie Glymes-Bergen
Tekening naar het 15de eeuwse zegel van Wouw.**

Gemeentewapen van Wouw

DE HOGE RAAD VAN ADEL.

Gebruik makende van de magt aan denzelven verleend, bij besluit van de 20sten Februarij 1816, bevestigt bij dezen de Gemeente van Wouw ingevolge het, door haar gedaan verzoek, in het bezit van het navolgende Wapen:

zijnde coupé, parti, het eerste van sabel beladen met een leeuw van goud, het tweede van keel beladen met drie pals van goud, het onderdeel des coupés van sijnople, beladen met drie macles van goud, staande twee en een.

Gedaan te 's Gravenhage den 16de Julij 1817.

WOUW.

H.C.C. Jonckheere
november '97.

De schepenbank van Wouw was een "voorloper" in het markiezaat. Als eerste nam deze een gemeenschappelijk schependomszegel in gebruik, dat de patroonheilige van het dorp, Sint-Lambertus, staande in een bos met voor zich een schild met het Glymeswapen voorstelt. De oudst bekende afdruk is van 1457(1).

Dit zegel bleef eeuwenlang in gebruik, tot het einde 18e eeuw is vervangen door een ander, dat overigens in hoofdzaak hetzelfde voorstelde. Eén van de attributen van de heilige, de vlamme kolen die hij in de rechterhand droeg, is daarop echter vervangen door een gezegende gebaren van die hand (2). Sint-Lambertus van Luik (feestdag 17 september) is in 708 of 709 in het landhuis Leodium, waar later de stad Luik ontstond, door lanssteken om het leven gebracht. Hij was bisschop van Tongeren-Maastricht en zou als missionaris hebben gewerkt in Brabant en Holland. Zodoende vinden we hem als patroonheilige van vele kerken in de Nederlanden. Volgens de legende zou hij als misdienaar toen de priester om wierook te ontsteken gloeiende kolen nodig had, deze brandend in zijn koorhemde naar het altaar hebben gebracht en zonder enige schade aan gewaad en handen hebben afgeleverd. Vandaar de veelvuldige afbeelding met vlamme kolen in de hand.

In 1815 zond de burgemeester van Wouw "eene naauwkeurige afteeking van het wapen of cachet" ter bevestiging in. Het bijgaande rapport wijt het ontbreken van oudere gegevens toegeschreven aan de "Spaansche oorlogen" en "andere oorlogen of andere ongelegenheden". Het vermeldt overigens dat de voorgestelde persoon Sint-Leonardus is, "patroon van onze gemeente" en dat de streken van Wouw voorheen een "woud van bossche en wildernissen" waren. Ook wordt het grotere (en oudere) zegelcachet vermeld dat juist om reden van dat formaat in ongebruik is geraakt, waarvan eveneens een afdruk is bijgesloten(3).

Zowel in de beschrijving als in de tekening zitten onnauwkeurigheden. Sint-Leonardus was weliswaar een populaire heilige, te wier ere jaarlijks een ommegang of processie te Wouw plaatsvond, doch niet de patroonheilige. Dat blijkt ook uit het ontbreken van de attributen van Sint-Leonardus, die als patroon van de gevangenen met een gebroken ketting wordt afgebeeld. Deze wordt ook niet als bisschop (zoals op het zegel) maar met geschoren hoofd en koorkap voorgesteld. Een tweede vergissing betreft het gelijktrekken van de onderrand van het vrijkwartier (waarin de Brabante leeuw) met die van het tweede kwartier of schildhoofd (met de drie palen).

In het in 1817 bevestigde wapen vinden we dezelfde vergissingen, die de wapens van Standdaarbuiten, Willemstad, Woensdrecht en tot 1959 ook dat van Fijnaart kenmerkten: het tweede kwartier is rood met gouden palen in plaats van goud met rode palen en in de onderhelft van het wapen komen drie gouden maliën in plaats van zilveren voor (4).

De verkleuring van de groene verf in het wapendiploma heeft overigens in recente tijd tot een foutieve restauratie van dit document geleid, waardoor de onderhelft ook nog als blauw wordt voorgesteld! Een nieuwe tekening met verbeterd wapen zou bijzonder te adviseren zijn, waarbij naast de patroonheilige het naamgevend woud weer in het wapenensemble zou kunnen worden opgenomen.

Naar ontwerp van de Stichting voor Banistiek en Heraldiek (die overigens een suggestie van schrijver dezès volgde) is door de gemeenteraad op 28 juni 1974 een gemeentevlag ingesteld die de kleuren van het wapenschild combineert waarbij het geel het kruis vormt, in overeenstemming met het te Standdaarbuiten in 1968 aangenomen model, uitgaande van de regel dat afleiding van hetzelfde wapen tot een gelijksoortige vlag moet voeren (5).

Zegelcachtet van Wouw, c. 1750, afdruk 1804

15e eeuwse zegelstempel van Wouw, zij aanzicht

15e eeuwse zegelstempel van Wouw

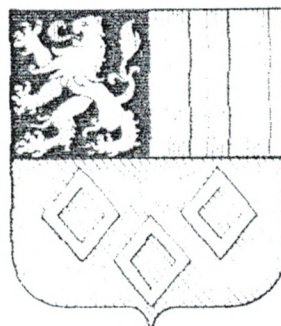
Afdruk van het stempel, 1457

Het Glymeswapen.

Het wapen van Glymes-Bergen komt in zijn nieuwe versie voor in verschillende West-Brabantse gemeenten, die een band met het markiezaat van Bergen op Zoom hadden, alsmede in een aantal Belgische gemeenten. Als wapen is het een typisch produkt van de 15e eeuwse adelsheraldiek. Het is in feite samengevoegd uit twee oudere wapens: dat van Boutersem (een groen veld waarin drie zilveren maliën met een gouden schildhoofd beladen met drie rode palen) en dat van Brabant (14).

Hoe kwam dit tot stand? Jan II van Glymes, heer van Bergen op Zoom, zoon van Jan I van Glymes (overleden 1427) en van Joanna van Boutersem (overleden 1430) werd op 5 januari 1431 met Bergen op Zoom beleend en deed daar op 1 maart 1440 zijn intrede. Zijn moeder Joanna was de laatste afstammeling uit het huis Boutersem, dat sinds 1352 te Bergen op Zoom had geregeerd. Zijn vader was een achterkleinzoon van Jan Gortygin of Cordekin. Deze bastaard werd beleend met de heerlijkheid Glymes in Waals-Brabant. Als bastaard uit het hertogelijk huis voerde hij de gouden Brabantse leeuw in een zwart veld, met een rode bastaardstreep er overheen. Als de heer van Glymes plaatste hij op de borst van de leeuw het wapen van de heren van Glymes-Geldenaken, (blauw bezaaid met gouden blokjes en met een zilveren schuinbalk er overheen).

Zijn achterkleinzoon bleef dit wapen voeren, doch voor zijn zoon telde meer de rijke erfenis van zijn moeders kant. De Boutersems, sinds lang niet meer in het bezit van hun stamheerlijkheid Boutersem (bij Leuven), noemden zich veelal "*van Bergen*" naar hun voornaamste heerlijkheid, stad en land van Bergen op Zoom, in het frans "*de Berghes*". Ook Jan II nam deze naam aan alsmede het wapen van zijn moeder; aan de Brabantse bastaardij herinnerde slechts een vrijkwartier met het wapen van Brabant. Aangezien dit vrijkwartier hoger was dan het aangrenzende deel van het schildhoofd (waarvan de palen werden opgeschoven naar heraldisch links) vielen de onderranden van deze velden niet samen. Aldus ontstond een verspringend, voor de gotische smaak echter niet verstorend beeld. Zo vinden we dit wapen op de zegels van de zoons van Jan II: waaronder heer Jan III, de latere heer van Bergen op Zoom. Het kwam ook voor op het sinds het midden van de vijftiende eeuw door de schepenen van Wouw gebruikte zegel. In de renaissance-stijl, die rond 1520 begon door te dringen, werd het wapen aangepast aan de nieuwe mode: een zekere harmonie en "*rust*", voor zoveel mogelijk ook in de wapenkunde ingevoerd. Door die smaak voor statigheid moest het wapen van Glymes-Bergen een verandering ondergaan. Vrijkwartier en schildhoofd werden gelijke bovenste kwartieren in een doorsneden schild: Glymes-Bergen (15).

Wapen van de familie Glymes-Bergen (nieuw).

Dit wapen werd opgenomen in de meeste zegels van dorpen in het markizaat te weten: Fijnaart, Hildernisse, Halsteren, Standdaarbuiten, Ruigenhil, Voornseinde, Woensdrecht en Wouw (16).

We vinden het Glymeswapen overigens ook als wapen van de voormalige gemeente **Weerde** (thans gemeente Zemst) en als wapen van de gemeente **Zemst** (nu door fusie vergroot). Dit waren eertijds bezittingen van de heren Van Grimbergen, een zijtak van de heren van Glymes (17).

Op de schepenzegels van andere markizaatsdorpen vinden we wapens waarin onderdelen van het Glymeswapen zijn verwerkt: Oudenbosch (een variant, waarin de palen door bomen zijn vervangen en de leeuw is verdwenen); Ossendrecht, (een schild volgens het wapen van Boutersem, dus zonder leeuw); Zegge, alleen het veld met de maliën) en Ruephen (een variant, waarin het onderste veld in twee kwartieren is verdeeld, waarbij de leeuw is gedoubleerd. Moeilijk zal zijn na te gaan, of de maliën in het wapen van Gastel iets met het Glymeswapen hebben te doen. Overigens is dit een geheel ander wapen.

Het Glymeswapen komt niet voor in de zegels van Hoeven, Huybergen, Putte, Noordgeest, terwijl van Heer Boudenspolder, Sint-Maartenspolder en Moerstraten geen zegels bekend zijn. Bij de vaststelling van een gemeentewapen voor Ossendrecht is overigens het gehele Glymeswapen als schildhelft opgenomen. Een telkens herhaalde vergissing bij het afbeelden van het Glymeswapen is het verwisselen van kleur en metaal van het tweede veld: in plaats van goud met rode palen, dus rood met gouden palen. Dit komt nog bij enige gemeentewapens voor, bij andere is het nadien gecorrigeerd.

Een andere vergissing vormt het veranderen van de maliën in de onderste schildhelft van zilveren in gouden wapenfiguren. Dat vinden we nog in de gemeentewapens van Rucphen, standdaarbuiten, Willemstad en Wouw.

Er is wel een kritiek op het uniforme uiterlijk van vele markiezaats-gemeentewapens door het voorkomen van het Glymes-wapen. Toch moet men bij herziening van de wapens voorzichtig zijn met dit oude cultuurgoed. Aanbeveling verdienen gedeeltelijke breuken en herstellingen. De wapens van Oudenbosch en Rucphen (helaas nog steeds in foutieve kleuren) vormen daarvoor goede voorbeelden.

De vlaggen.

Vooraf in steden en dorpen die belangrijke scheepvaart kenden, kwamen in het verleden eigen plaatselijke vlaggen voor. Fijnaart en Willemstad hadden in elk geval in de zestiende eeuw nog eigen vlaggen. De opkomst van de nationale staat heeft van het lokale vlaggengebruik weinig overgelaten totdat vooral sinds 1948 (50 jarig regeringsjubileum koningin Wilhelmina) het gebruik opkwam, voor iedere gemeente een eigen vlag in te voeren of een oudere lokale vlag officieel in gebruik te nemen. Vlaggen zijn meer dan wapens, die een sterker officieel karakter dragen, voor populair gebruik geschikt. Meer dan de nationale vlag is het passend een plaatselijke vlag uitte steken, wanneer een plaatselijke viering of feestelijk gebeuren plaats vindt.

Sommige gemeenten kunnen ook terugrijpen op plaatselijke kleuren, waarmee vanouds bijvoorbeeld de luiken of hekken aan openbare gebouwen beschilderd waren. In de markiezaatsdorpen waren dit zwart en wit (18). Meestal zijn de vlaggenkleuren echter ontleend aan het gemeentewapen.

In Noord-Brabant is er een bijzonder rem op het invoeren van plaatselijke vlaggen geweest. In 1938, bij het 650 jarig bestaan van 's-Hertogenbosch, is op voorstel van de toenmalige rijksarchivaris Smit, bij een plechtigheid aldaar aan de vertegenwoordigers van alle Noord-Brabantse gemeenten een exemplaar geschonken van de provinciale vlag in de door hem gewenste vorm (met rode en witte blokken) aan de bovenzijde langs de stok voorzien van een veld waarop de wapenfiguren. Vele gemeenten beschouwden deze vlag sindsdien als hun eigen vlag (19).

Geruime tijd na het einde van de tweede wereldoorlog keerde het tij en ging men er de voorkeur aan geven, eigen vlaggen te voeren. Helaas heeft men niet altijd gelet op het voorkomen van doublures met andere gemeentevlaggen. Soms kwam men tot het invoeren van nietszeggende kleurcombinaties en zo tot weinig herkenbare vlaggen. Een vlag met alleen banen zegt niet veel; vlaggen met banen zijn zonder meer vaak nationale of regionale vlaggen en lenen zich minder voor steden en dorpen. Nu er zoveel vlaggen in internationaal bereik bijgekomen zijn (we denken aan de dekolonisatie) kan een simpele uit banen samengestelde gemeentevlag alleen maar tot verwarring leiden.

In het archivariaat Nassau-Brabant waren Steenbergen en Hooge en Lage Zwaluwe de eerste gemeenten, die een eigen vlag invoerden (1958). De gemeente Huijbergen was de hekkedsluiter binnen het archivariaat en voerde een vlag in buij raadsbesluit van 25 januari 1983.

De zestien gemeenten die reeds een vlag hebben vormen een goed beeld van wat op dit gebied mogelijk is. Een simpele banenvlag voert Dinteloord (1965) terwijl Halsteren (1980) en Woensbergen (1963) meer ingewikkelde combinaties van banen herinneren aan de palen, die in hun gemeentewapens voorkomen. Wouw (1974) voert de kleuren van het gemeentewapen in combinatie met een tot aan de randen van de vlag doorlopend kruis.

Sommige gemeenten combineren banene met een enkel symbool: Nieuw-Vossemeer (1964) Ossendrecht (1976) en Steenbergen (1958); vergelijkbaar hiermee zijn Klundert (1976) Zundert en Rijsbergen (1962) die door vereenvoudiging van het wapenbeeld aanvaardbare vlaggen wisten te verkrijgen.

Sommige gemeenten voeren meerdere symbolen in de vlag: Huijbergen twee (1983) Oud en Nieuw Gastel drie (1966) en Willemstrad liefst zes (1965). De gemeentewapens van Hooge en Lage Zwaluwe (1958) en Zevenbergen (1959) vertoonden zo'n eenvoudig beeld dat zij zonder meer tot vlaggen konden worden omgevormd. Gemeenten als Fijnaart (1976) en Putte (1973) vonden een combinatie van banen en kleuren genoeg, maar voegden het complete wapenschil in de vlag in.

Over de juiste praktijk bij het invoeren van gemeentevlaggen valt moeilijk iets objectiefs te zeggen. Een persoonlijke smaak zal hierbij een rol spelen. Afkeuring verdienen die vlaggen, die zonder enig fundament (historische traditie) met het gemeentewapen werden aangemaakt.

Gemeentevlag van Wouw.

De Raad van de gemeente WOUW;

overwegende dat ter representatie van de gemeente en ter versterking van de burgerzin de instelling van een eigen vlag voor de gemeente Wouw wenselijk is;
gezien het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 juni 1974;

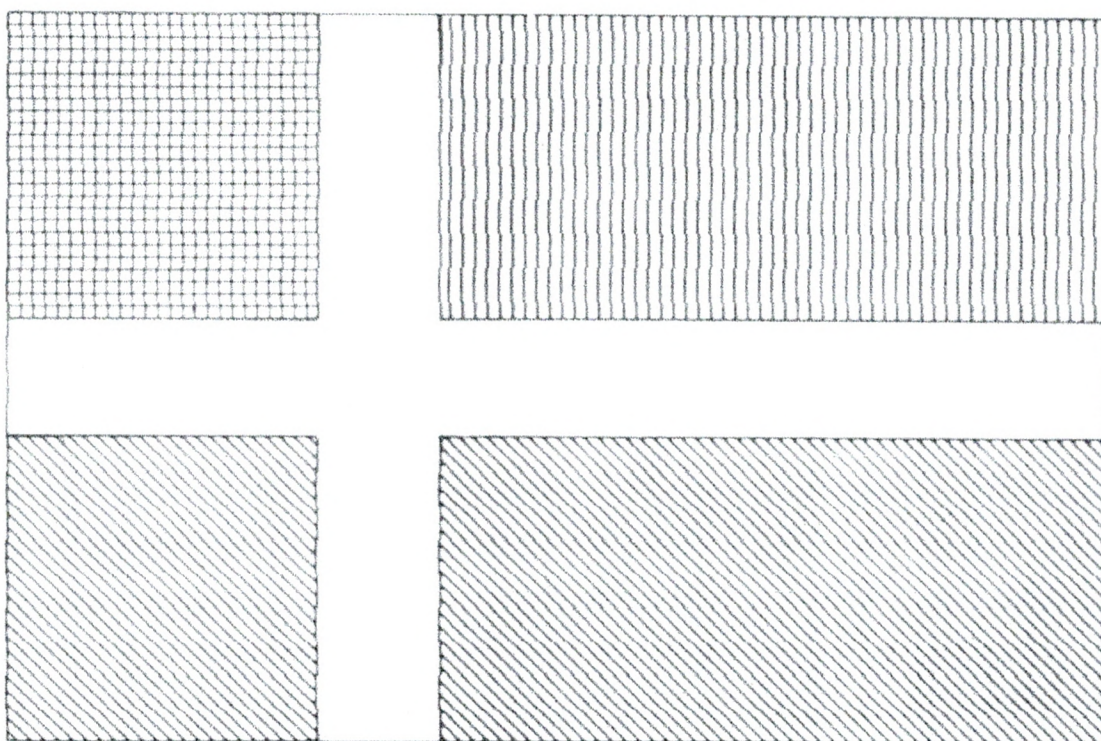
gezien het advies van de Stichting voor Banistiek en Heraldiek te Muiderberg van 4 mei 1974, KIs/NVLK;

gelet op het bepaalde in artikel 167 van de gemeentewet;

besluit:

1. In te stellen een gemeentevlag, waarvan de beschrijving luidt:
Een broeking van zwart en groen, en een vlucht van rood en groen, met daarop een geel kruis, waarvan de armdikte = 1/6 van de vlaghoogte;
2. Burgemeester en wethouders te machtigen een passend tijdstip aan te wijzen voor een plechtige eerste vlaghijsing;
3. Burgemeester en wethouders op te dragen maatregelen te nemen dat vlaggen volgens dit model bij alle voorkomende gelegenheden worden uitgestoken, gehesen en megedragen;
4. Door vermenigvuldiging van dit besluit en van de modeltekening belanghebbenden daarvan in kennis te stellen.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de raad der gemeente Wouw van 28 juni 1974.

Bibliografie:

1. W.A. van Ham, De symbolen van gemeenten en heemsraadschappen in Nassau-Brabant, publicaties archivariaat Nassau-Brabant, 12, 1970.
2. W.A. van Ham, "De wapens van de steden in het voormalige hertogdom Brabant in: "De Brabantse leeuw 25 (1976), 163-196.
3. M.A. Beelaerts van Blokland "Gemeentelijke heraldiek": De Hoge Raad van Adel, geschiedenis en werkzaamheden, 's Gravenhage, 1966, 130-145.
4. Corpus Siggilorum Neerlandicorum, De Nederlandse zegels tot 1300 (hierna C.S.N.) 's Gravenhage 1937-1940, nrs 769-770.
5. "Le role d'armes de Bigot, 1254" uitg. Door P. Adam-Even in: Archives heraldiques suisses I-IV nr. 47.
14. W.A. van Ham, Het doorluchtighuis van Bergen op Zoom, Zaltbommel 1977, 62-64.
15. T.ap. 64, afb. 29 op 63
16. W.A. van Ham, "De symbolen van de gemeenten in het markizaat van Bergen op Zoom" in De Ghulden Roos 31 (1971) 57-59.
17. M. Servais, Armorial des provinces et communes de Belgique z.pl (1955) 537-539.
18. W.A. van ham in : De Nederlandse Leeuw LXXXV, kol. 187-189.
Lecturama "De Provincie Noord-Brabant" D.L.B. 1699-1984.

Aan Jo en Arlette Vandesande - De Cauter en familie

Innige deelneming

Met ons oprecht medeleven

De heer
Karel DE CAUTER
echtgenoot van mevrouw
Maria VERMYLEN

Erelid van de Koninklijke Harmonie " St. - Remigius " Haacht
Lid van de Biljartclub " Lombard " Haacht
Lid van Ziekenzorg Haacht
Lid van de Haachtse Geschied- en Oudheidkundige Kring

Geboren te Haacht op 10 juni 1921 en godvruchtig overleden in het Imeldaziekenhuis
te Bonheiden op 26 april 1998, gesterkt door het Ziekensacrament.

de heer Hendrik M. le Page

*Doctor in de rechten
Licentiaat in de koloniale en bestuurswetenschappen
Voormalig directeur van Agta-Gevaert N.V.
Voormalig rechter in handelszaken in de rechtbank van koophandel te Antwerpen
Stichter van de Simon Stevinstichting
Onderscheiden met de Coehoornmortier voor zijn verdiensten
op het gebied van het vestingbouwkundig onderzoek*

geboren te Baasrode op 29 september 1919 en thuis overleden te Berchem -
Antwerpen op 26 mei 1998, gesterkt door het sacrament van de zieken

Innige Deelneming

Aan de familie van Hendrik M. Le Page

Vier eeuwenoude grafzerken Schudden het stof van zich af

Eppegem

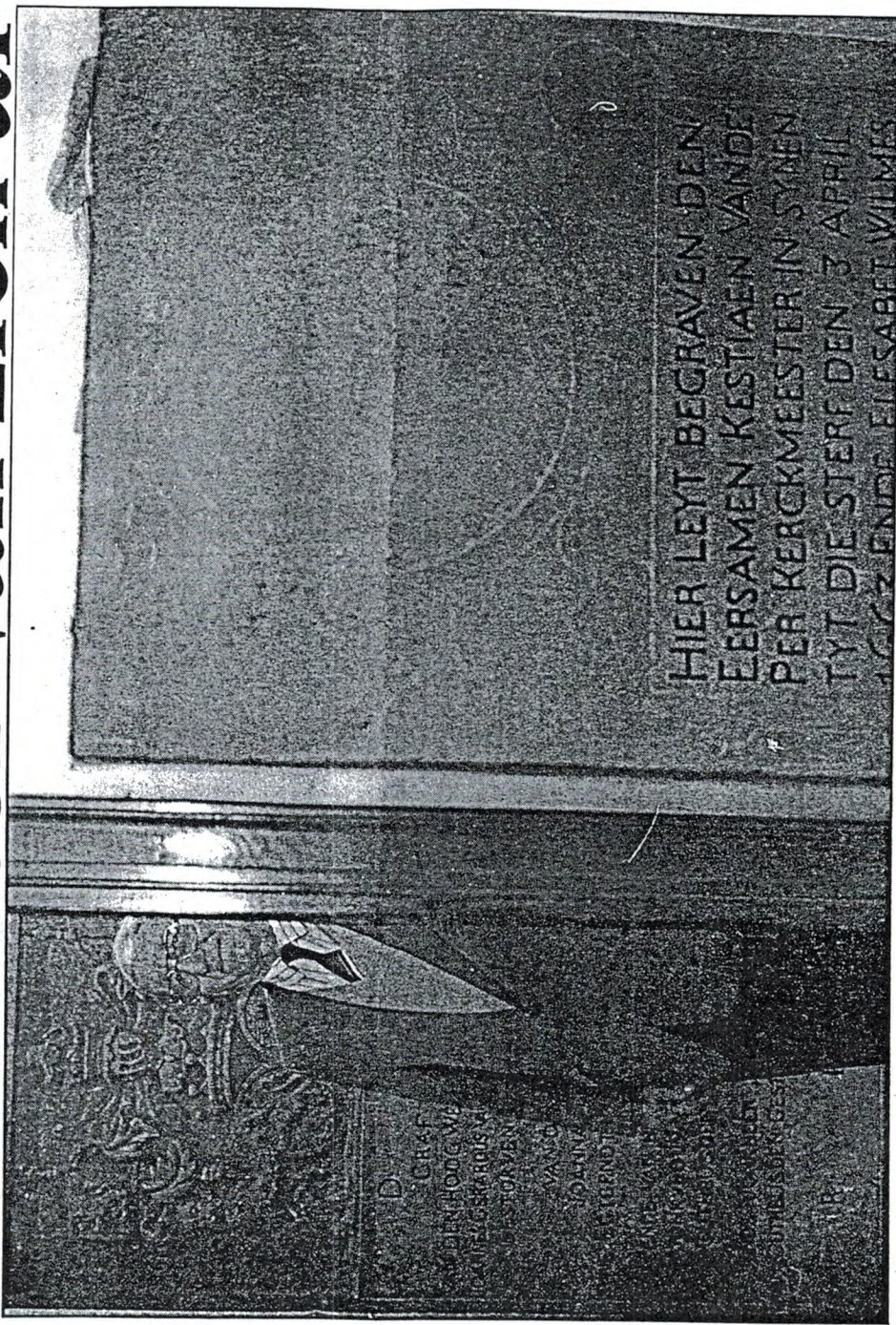
Raf Bonte

De opschriften van vier oude grafzerken in het kerkportaal zijn opnieuw leesbaar. De stenen dateren uit de zeventiende, achttiende en negentiende eeuw. Een en ander is het resultaat van een met engelengeduld uitgevoerde poetsbeurt door Albert Mannaerts, voorzitter van Heemkring De Semse die tijdens een kastelentocht op het idee kwam om de zerken een grondige beurt te geven.

"Tijdens die kastelentocht vertelde een van onze leden vertelde dat zij bezig was aan een inventarisatie van de adellijke families die destijds in Eppegem verbleven. Bij hun overlijden kregen ze een merkwaardige grafsteen die in de kerkvloer werd ingemetseld. Daardoor zijn ze sterk afgesleten en bijna onleesbaar. Vier van die stenen werden in Eppegem uit de vloer genomen en tegen de muren van het portaal gezet. Van de pastoor kreeg ik een oud geschiedenisboekje, geschreven in 1910 door kanunnik J. Laenen. Hij was toen archivaris van het aartsbisdom. Zo had ik de oudste teksten in handen en kon ik aan het werk", luidt het verhaal van Albert Mannaerts.

Door middel van een fijne scherpe puntslag, haalde hij het vuil uit de gegraveerde letters en kerfde afgesleten letters opnieuw dieper in de steen. Voor de onderste letters ging hij zelfs op de buik liggen. Elke letter kleurde hij nadien met een fijn penseeltje in.

Zo kan je nu lezen dat kerkmeester Kestiaen Van De Per overleed op 3 april 1663 en zijn vrouw Elisabeth Wilmes op 11 januari 1669. Van

Met heel veel geduld slaagde Albert Mannaerts er in de grafstenen op te poetsen zodat de teksten opnieuw leesbaar zijn. (Foto Peter Persoons)

een tweede steen leer je dat jonker Balthazar Absaloens overleed op 18 december 1679 en zijn gemalin jonkvrouw Florentia Van Paffenrode op 1 maart 1690. Een derde steen brengt aan het licht dat jonkheer Joannes Gerardus Van Outhensden de Wolfsinden overleed op 18 september 1823 en zijn echtgenote Joanna Maria De

Meester op 11 november 1851. De vierde grafsteen is die van Hendrick De Backer die overleed in 1721. Elk van die namen hebben invloed op de geschiedenis van Eppegem gehad. "Ook de grafsteen van Joannes Andreas Josephus Gislenus - baron van Reynegom, heer van Eetvelde, Impel en Rykenrode, meyer van de stad Brussel - die overleed op 28 oktober 1788 is, wacht nog op een poetsbeurt. Die steen zit verborgen achter een zwaar ijzeren hekwerk en dat moeten we eerst verwijderen", vertelt Albert Mannaerts, die trots is op zijn werk. Hij hoopt op die manier zijn steentje bij te dragen aan de betere kennis van het Eppegemse verleden.

Rupelstreek & Vlaams-Brabant

Plan De Dorent leidt herstel van unieke fauna en flora in

Eppegem

Juliaan Deleebeeck

De Dorent heeft nood aan vocht om de natuurlijke biotoop te herstellen. In het 70 ha grote natuurgebied en beschermde landschap zijn een reeks ingrepen nodig om de fauna en flora nieuwe kansen te geven. De Zemstse milieu-ambtenaar Erik De Jonge heeft een gedetailleerd inrichtingsplan klaar. Dat moet in de herfst en volgend jaar worden uitgevoerd, tenminste als de eigenaar de dienst Zeeschelde het met het plan eens is.

Jeanne Peeters, voorzitter van de Wielewaal-Zemst, geniet van het zonnetje in natuurgebied De Dorent. De unieke fauna en flora moeten opnieuw kansen krijgen. (Foto Rudy De M.)

"Het mooiste stukje ligt bedolven onder het zand van industrieterrein Cargovil", zegt Erik De Jonge. "In het resterende deel werd nooit aan natuurbeheer gedaan. De oorspronkelijke natte biotoop lijdt aan verdroging en vervuiling via de Tangebeek. Knotbomen zijn niet onderhouden en Meidoorn - typisch voor De Dorent - verdween."

"Het herstel van de natuurlijke elementen is belangrijk voor de zeldzame kolonie kamsalamanders, de grote pimpernel, het uiterst zeldzame pimpernelblauwtje en de steenuit. Overleg tussen de gemeente, de grondgebruikers, natuurverenigingen, Zeeschelde en de Vlaamse gemeenschap heeft duidelijk ge-

maakt wat haalbaar is", vertelt de milieuambtenaar.

In een eerste fase wordt 60 meter van de Zennemeander en een bomkrater door Econet geruimd. Daarvoor worden ook Mina-werkers ingezet in het kader van het milieuovertuigend. Voor hen betekent het terreinwerk een praktijkoefening in natuurbeheer. Het Vlaamse gewest en de provincie Vlaams-Brabant financieren het project.

Op de diepe beken die De Dorent doorkruisen, worden stuwen gebouwd om het gebied te bevochtigen. Incovo ruimt het grote sluisstort aan de Daalweg op. Er komt een wandelpad via de heraanlegde Daalweg en de Zennedijkken. In het najaar wordt 3 ha bos aan-

geplant op een bufferzone, evenwijdig met de Grimbergsesteenweg.

Het oude stort van Eppegem en de hoge taluds van het industrieterrein krijgen groenaanplantingen en de houtkanten worden gekapt. Vierwielaars en motorvoertuigen zijn niet langer welkom in De Dorent. Afsluitingen houden ze buiten. Aan het einde van de Dorentstraat komt een infopaneel dat bezoekers wegwijs maakt doorheen het gebied.

Erik De Jonge heeft weet van een vaag plan voor een potpolder op de Zenne. "De Dorent-Nelebroek is een van de vier mogelijke locaties. Wij vrezen echter dat het vervuilde Zennewater schade aan De Dorent

zal berokkenen. Er wordt onderzocht of een bevoeiing met het propere spuiwater uit het zeekanaal geen betere oplossing biedt."

De milieuambtenaar krijgt veel steun van de Wielewaalers, gedreven mensen die veel veldwerk verrichten.

Voorzitter Jeanne Peeters: "De Wielewaal-Zemst heeft het project dynamiek gegeven. Het is onze bedoeling het natuurgebied bekend te maken bij een groter publiek via informatie, sensibilisatie en educatie. Het wandelpad is daar een aanzet toe. De werkgroep Hyla van Rudy Willockx zorgt voor een wetenschappelijke opvolging van het amfibieën- en reptielenbestand."

Groene week

ZEMST - Om het milieubewustzijn aan te wakkeren, organiseert de Wielewaal-afdeling van Zemst een *Groene week*. Die loopt van zondag 26 april tot zondag 3 mei.

Drie educatieve activiteiten staan op het programma. Op zondag 26 april wordt er gewandeld doorheen de unieke flora van het Steentjesbos in Schiplaken. Afspraak aan de ker om 14u.

Op woensdag 29 april wordt de groene evolutie van Zemst belicht met dia's. Die avondvertoning gaat door in d' Oud School in Weerde om 20u.

Op zondag 3 mei is er *draakjesdag*. Belangstellenden gaan dan op zoek naar de kamsalamander in De Dorent. Samen komt om 14u aan cafe Jagershof, Grimbergsesteenweg in Eppegem. J.I.